

Bekkerestauring

Tiltak i sidebekker
Tips – erfaringer - eksempler

Torstein Rognes
Gaula Fiskeforvaltning

Gaula-vassdraget

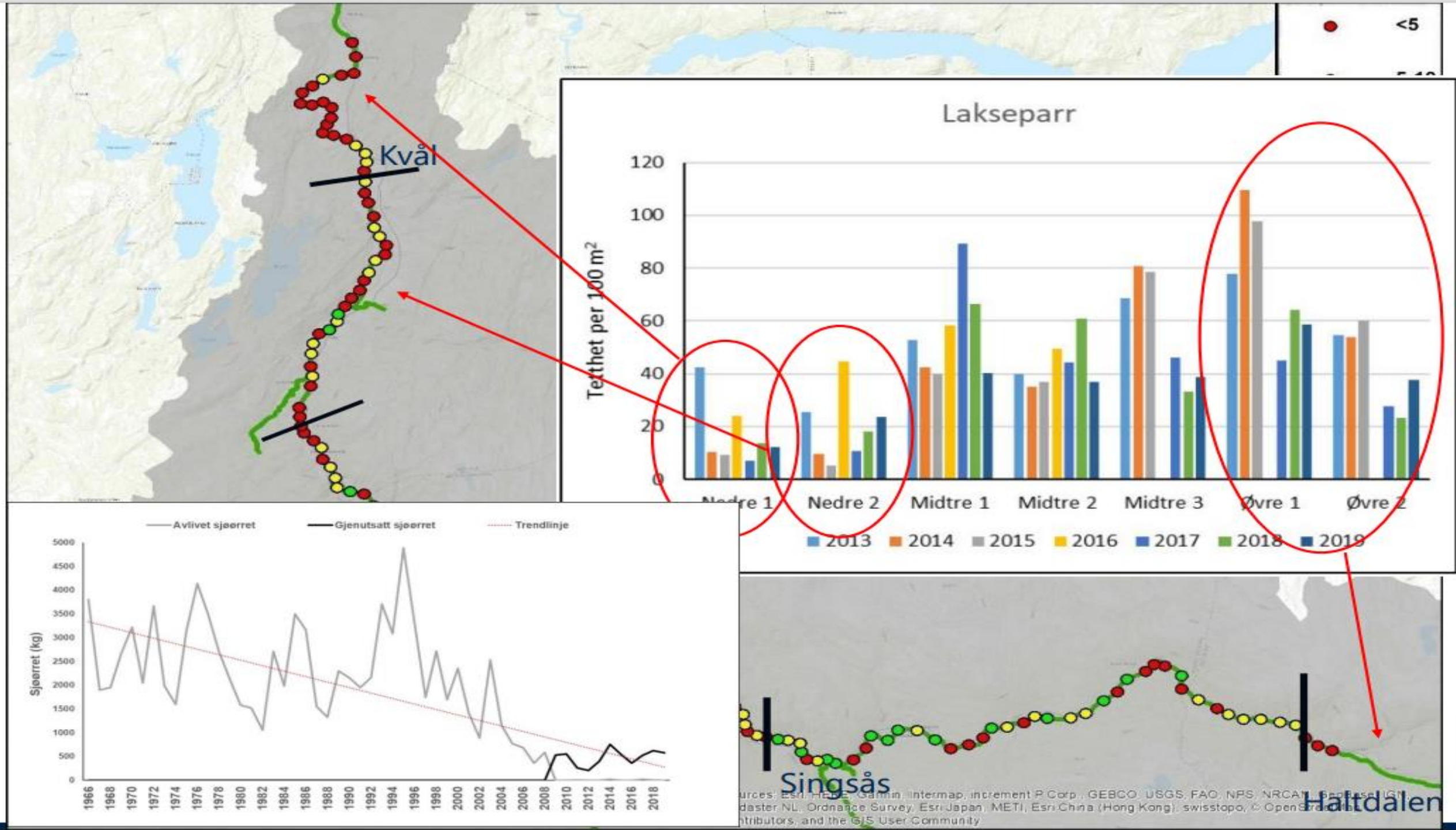
- Ca 200 km anadrom strekning
- 687 rettighetshavere
- 7-8000 tilreisende fiskere
- 55 000 fiskedøgn
- Norges mest besøkte lakseelv
- GBM 25 817 kg hunnfisk
- Lange tradisjoner for sportsfiske
- Jobbet mye med bekkerestaurering
- Kombinerer tiltak og kunnskapsformidling

Fysiske årsaker til svekket produksjon

- Vei, jernbane, landbruk, fjerning av kantvegetasjon, avløp, annen infrastruktur, grusuttak.
- Elveforbygninger og erosjonssikring har gjort at naturlig «elvedynamikk» er svekket.
- Arrestert elv fører til mangel på masser og økt vannhastighet som fører til senkning av elvebunn.
- Resultatet blir et habitat som er dårlig egnet både for gyting og oppvekst samt tilgang til bekker forsvinner.

Situasjonen for sjøørret i Gaulavassdraget

Tabell 9. Samlet lengde (m) og areal (m²) for 25 opprinnelig og/eller nåværende sjøørrettførende bekkesystemer til Gaulosen og Gaula opp til områder ved Flå. Tap av lengde og areal (i dag) er angitt i prosent.

Sone	Sjøørrettførende strekning					
	Lengde (m)			Areal (m ²)		
	Før	Nå	%-tap	Før	Nå	%-tap
Gaulosen-Flå	68 260	24 123	64,7	309 358	96 800	68,7

Tabell 10. Samlet areal (kvadratmeter) for 25 opprinnelig og/eller nåværende sjøørrettførende bekkesystemer til Gaulosen og Gaula opp til områder ved Flå. Reelt tap er areal multiplisert med fastsatt produksjonsevne (0-1). Tap av areal (i dag) er angitt i prosent.

Sone	Sjøørrettførende strekning				
	Areal (m ²)				
	Før	Nå	%-tap	Nå (reelt)	%-tap (reelt)
Gaulosen-Flå	309 358	96 800	68,7	32537	89,5

www.nina.no

1497

NINA Rapport

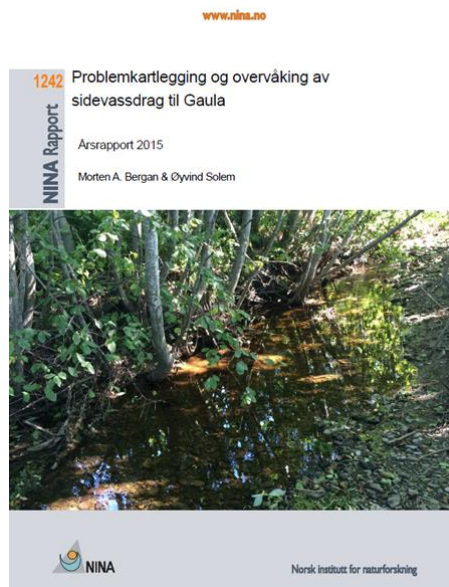
Problemkartlegging, ungfiskovervåking og anslag på tapt areal og redusert produksjonsevne i små sidevassdrag til Gaula

Undersøkelser i 2017

Morten Andre Bergan & Øyvind Solem

Norsk institutt for naturforskning

GAULDALSPOSTEN

GAULDALSPOSTEN

12. november 2020 115. årgang

Bygger vei for sjørreten

Vedleggsgang er det mye av. Mer spenst er det at det bygges vei for sjørreten. Trøndelag fylke og fylkeskommunen bruker 500 000 kroner på å bygge den første delen av sjørretens vei. Den første delen av sjørretens vei er nå ferdig. Den første delen av sjørretens vei er nå ferdig. Den første delen av sjørretens vei er nå ferdig.

Vurderer du å selge bolig?

Kontakt lokalmegleren som kjennet Gauldalen!

Den lokale megleren: Sverre Nilsen, Mobil: 90 00 00 00, sverre@nibbel.no

GAULA fiskeforvaltning

Bakgrunn for bekkeprosjekt

- Fra rapporter/undersøkelser
- Egne observasjoner
- Fra henvendelser
 - Antall henvendelser øker ved medieoppslag

Prioritering av prosjekter

- Lavthengende frukter
- Vilje hos påvirker
- Vilje hos grunneier
- Finansiering
- Geografisk plassering

Sørg for å ha en god dialog med påvirker!!

Utredningsfase

- Skaff bakgrunnsinfo om bekken
 - Rapporter
 - Vannstatus
 - Ungfiskundersøkelser
 - Snakk med grunneiere/lokale
 - Sjekk gamle og nye flyfoto
 - Kart
- Systematiser informasjon
 - Lag faktaark
- Bilder
- Hva er flaskehalsen og hvordan løse dem?
- Hvilken rolle skal elveierlaget ha?
- Beregn kostnader (Søknadsfrist 15/1)
 - Små prosjekter direkte søknad på tiltak
 - Større prosjekter søknad på prosjektering

Hansbakkbekken bakgrunnsinfo

Figur 15. Oversiktskart Hansbakkbekken. Antatt opprinnelig anadrom strekning med uthevet blått. (Kartgrunnlag: <http://vann-nett.nve.no/statistikk/>)

Hansbakkbekken har sitt opphav fra skog og myrområder sørvest for Ølshavden (809 moh) og Grønkneppen (674 moh). Flere mindre tilsigsgreiner renner i relativt bratt og kupert terreng forbi Rogstadvøllan, og danner etter hvert Hansbakkbekken, som flater betydelig ut de siste 7-800 meter før munning til Gaula ved Handkleva.

Vannkvalitet: Havsbakkbekken, nedre del før munning til Gaula, ble prøvetatt en gang i 2011, på middels vannføring. Vannprøveverdiene klassifiserer vannforekomsten til Svært god mht. Tot-P, og Tot-N. Innholdet av TKB plasserer vannforekomsten i tilstandsklassen God.

Bunndyr: Det ble på prøvetakingstidspunktet registrert anslagsvis 17 EPT-~~taxa~~ på stasjonen i Skårvollbekken, hvorav hhv. 5 døgn-, 9 stein- og 3 vårfluet~~taxa~~.

Bunndyrfaunaen viser ingen tegn til eutrofiering og avviker lite fra forventet naturtilstand. Følsomme ~~taxa~~ registreres med tilfredsstillende forekomster. Det biologiske mangfoldet av EPT er tilfredsstillende. Bunndyrfaunaen består av 7 EPT-~~taxa~~ i tillegg til 14 EPT-~~taxa~~ i tillegg til 14 EPT-~~taxa~~.

Prosjekterings- og søknadsfasen (avhenger av hva som skal gjøres)

Oppstartsbefaring med bred deltagelse

- Kommune
 - Avklar planstatus (Behov for dispensasjoner)
 - Be om veiledning til godkjenningsprosess
- Statsforvalteren og NVE (sektormyndigheter)
- Påvirker
- Grunneier
- Evt Entreprenør
- Vannområdekoordinator

Har du fått de nødvendige tillatelsene fra f.eks. kommune og statsforvalter?

☒ Ja

☐ Nei

Godkjenninger

- Planstatus?
- Dispensasjon
- Godkjenning iht forskrift om fysiske tiltak
- Obs ved jernbane (jernbaneloven)
- Lukking av vilkår
- Byggesøknad

Etabler god dialog med Statsforvalter og Kommune

Omfattende prosess

Avklaring			Myndighet		Utført:	Status:
Dispensasjon fra byggegrense langs vassdrag			K		OK	OK
Dispensasjon fra vegformål i kommunedelplan			K		OK	OK
Dispensasjon byggegrense veg			FK		ok	uavkl 18/3
Plan for terrengbehandling			FM		ok	ok
Plan for istandsetting			FM		ok	ok
Plan for revegetering			FM		ok	ok
Plan for tilbakeføring av arealer til det formål som er vist i planen			FM		ok	ok
Plan for å hindre spredning av lupin			FM		ok	ok
Vurdering naturmangfoldloven §§ 8-12 (jf nml § 7)	(vurderes av K)		FM		ok	ok
Situasjonsplan			K		ok	ok
Avklaring ansvarsrett			K		ok	ok
Byggesøknad			K		ok	ok
Trafikkavviklingsplan						

Gjennomføringsfase

- Viktig med tett oppfølging
- Involver
- Tenk kunnskapsformidling
- Samarbeid
- HMS
- Dokumenter
- Bruk media!!

Biolog Lise Hatten er vannområdestyrer i Gaula og Nuvandraget. Hun fortalte Øya-devene hvordan vannprøver blir tatt.

Stein og grus skal gi gode levevilkår for Enganbekken på Støren. Fra venstre: Mina Osom, Krutten Kjetthammer, Thoa Korneliusen, Sine Marie Johnson og Rensung Sæther.

Rune Kroghdahl er leder i Orkla Fiskeforvaltning, og synes bekkens restaurering i Gaula er så interessant at han tok en tur for å se på og hjelpe til. Her sammen med Torstein Rognes, leder i Gaula Fiskeforvaltning.

Skaper nytt liv i Enganbekken

Mange års arbeid viser at det nytter å legge til rette for sjørøtten.

SJØRØT KHEN LARJE

Planene truer for sjørøtten når den skal opp i sin barndoms elv for å gyte. Sjøl om bekkens er liten vet fiskene nøyaktig hvor den skal svirke av. Enganbekken på Støren er under for nyet levende der den kommer ut i Gaula. Men fiskene er en bølge og kommer fram. Det er menneskene som har stengt seg som er den største utfordringen.

Bekkene blokeres

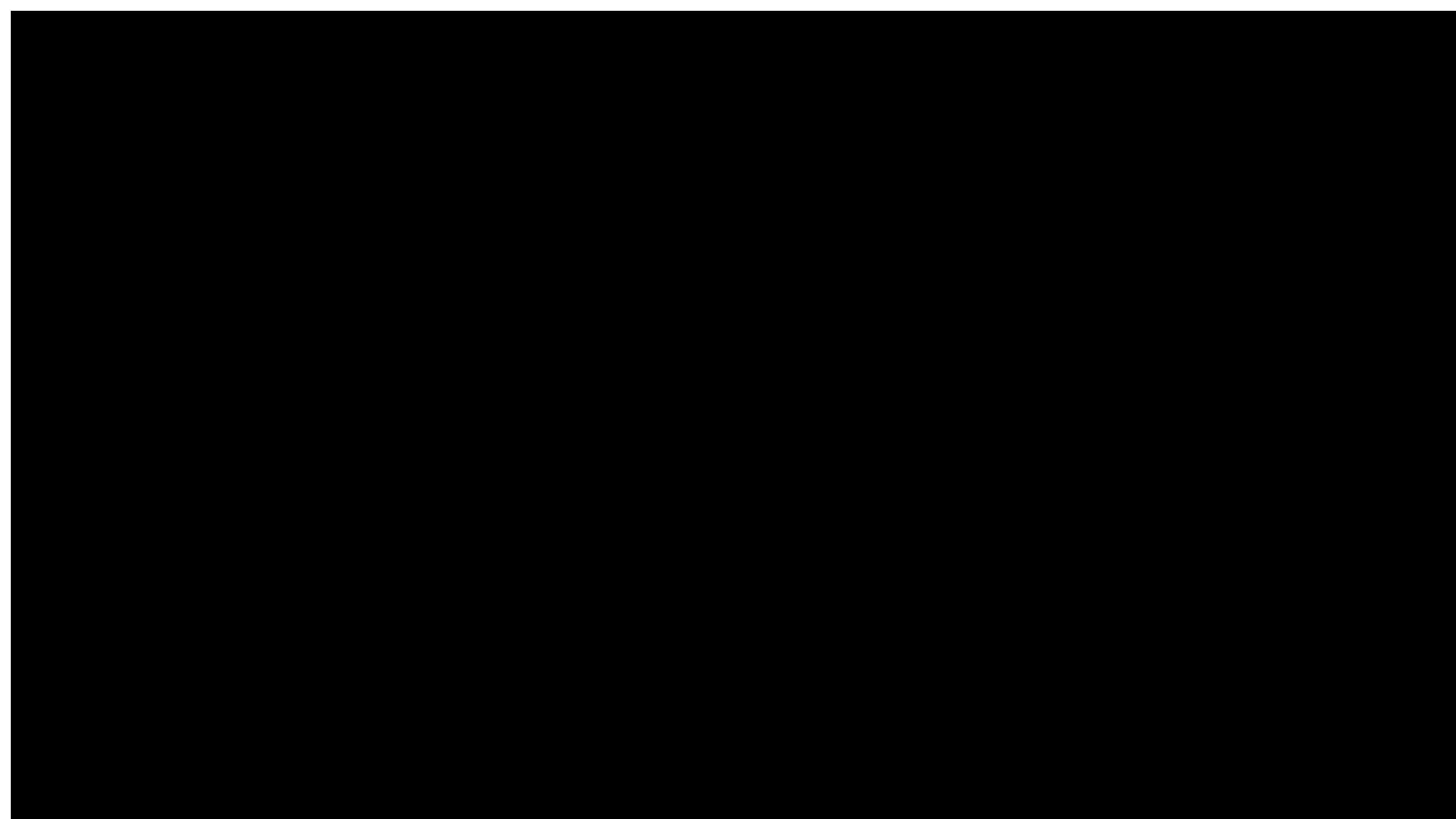
Noen steder har vegbygging og anlegg arbeid lagt bekkene i rør, hvor valmet kommer ut i ferdig fall. Da kommer ikke sjørøtten opp. Påst som har litt mer seg

Tiltak + kunnskapsformidling

Mye kan gjøres med
håndmakt

I dag 13.26

Knalltilslag på tiltaksområder i Skårvollbekken. Høy tetthet av årsyngel ørret.

Det sto 25 årsyngel og en eldre i den forankrede rota der. Bra jobbs

(a)

Såg det var mye fisk der for noen dager siden ja. Må ut med litt fiskeriffi :)

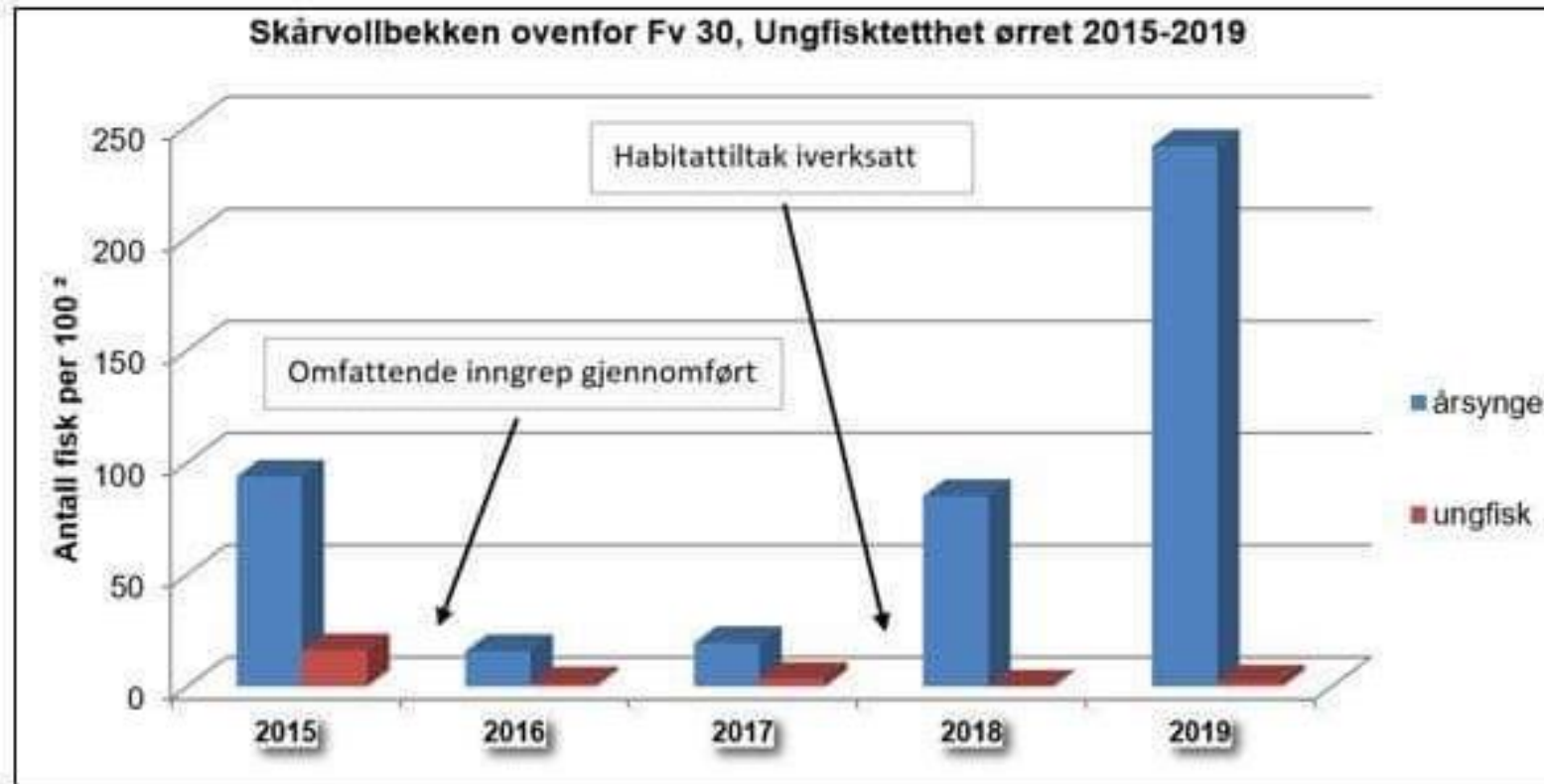

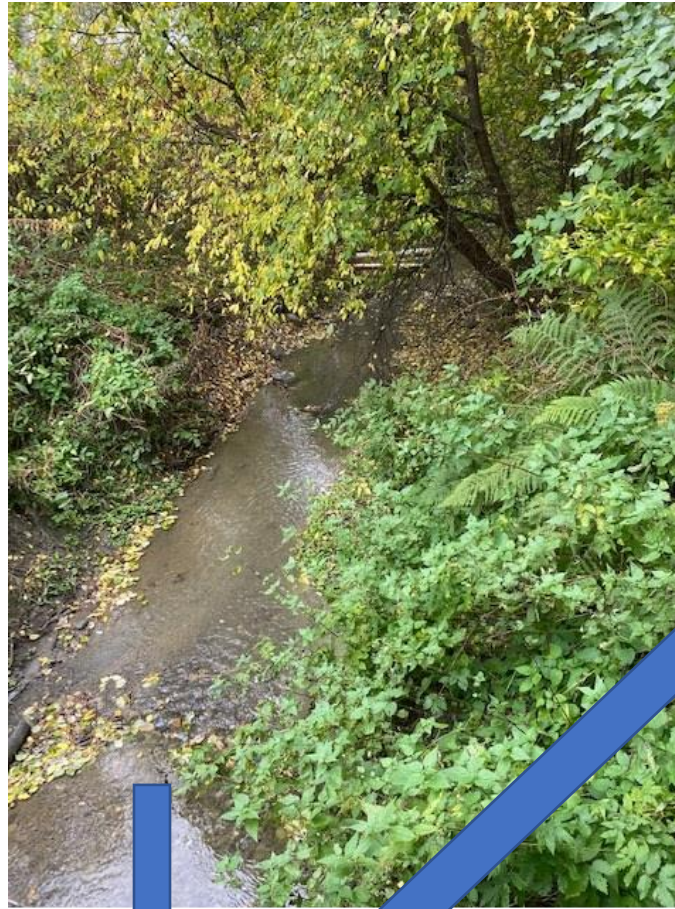

Vi vet at tiltak nytter!!

Figur 72. Gjennomsnittstettheter for årsyngel og ungfisk av ørret i Skårvollbekken på stasjon ovenfor Rv30. Piler angir tidsperiode for hendelser av betydning for fisk i vassdraget Data sammenstilt fra Bergan & Solem 2016, 2017, 2018, 2019 og denne rapporten.

Varmbubekken

Tiltakshaver:

Prosjekterende:

Utførende:

Prosjektleder:

Finansiering:

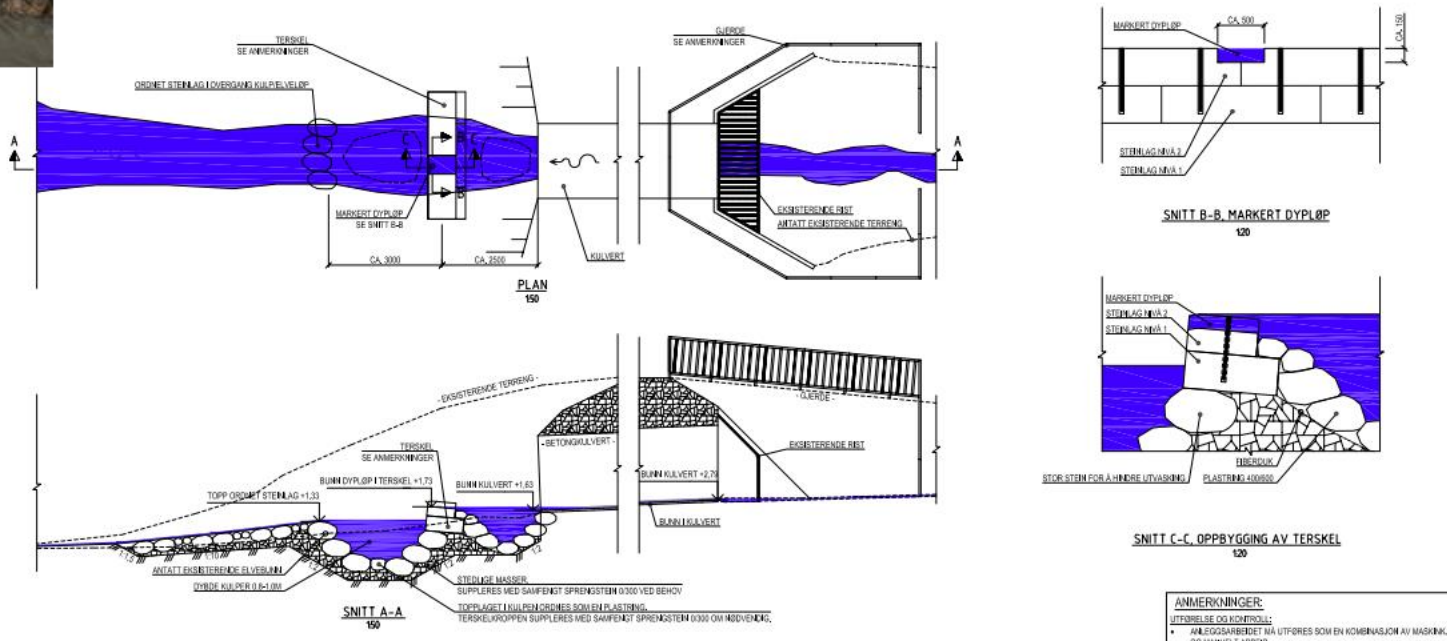
Trøndelag Fylkeskommune

Sweco

Aune Maskin

T Rognes

Miljødir og Trøndelag Fylkeskommune

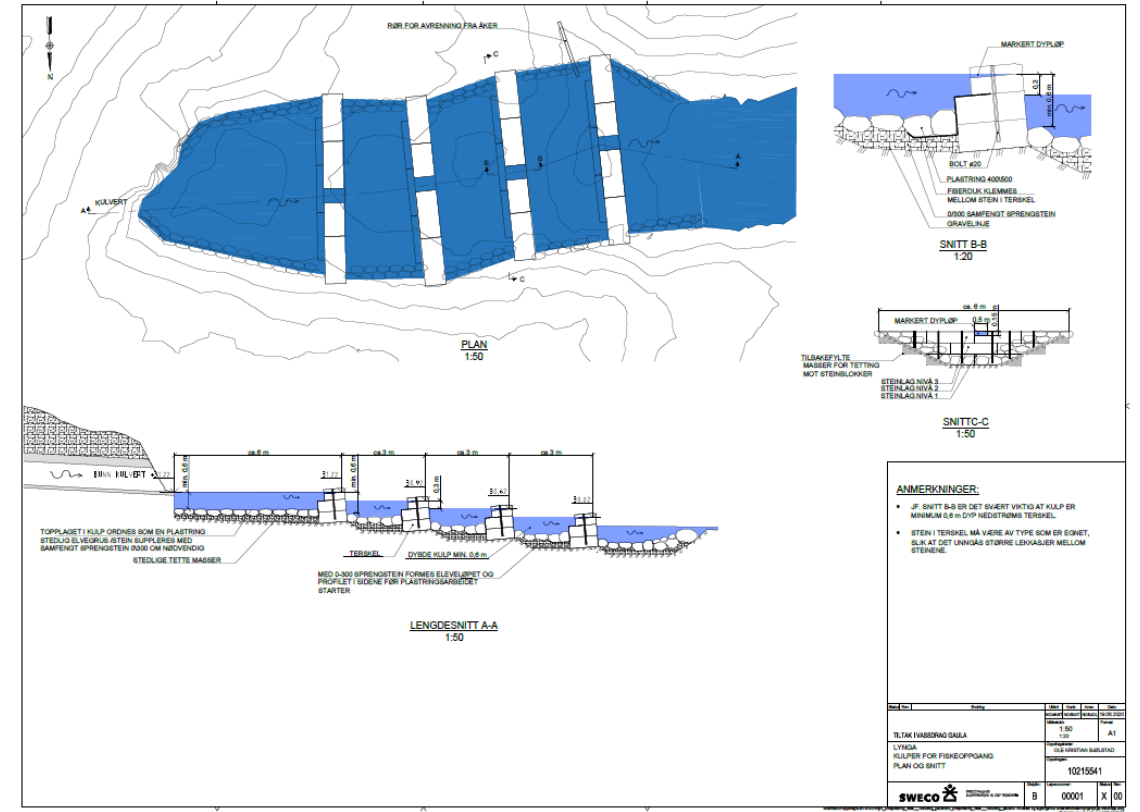

Prosjektet er blitt en vinn-vinn-situasjon for begge parter, forteller daglig leder Torstein Rognes. (nr. 2 f.v.) fra Gaula fiskeforvaltning F.v. lærer Arnt Narve Bordal fra Øya videregående skole og elevene Kristin Misja Forseth (18) og Anne Lise Heggheim (18).

FOTO: GUNN HEIDI NAKREM

Habitat-tiltak sammen med øya Landbruksskole

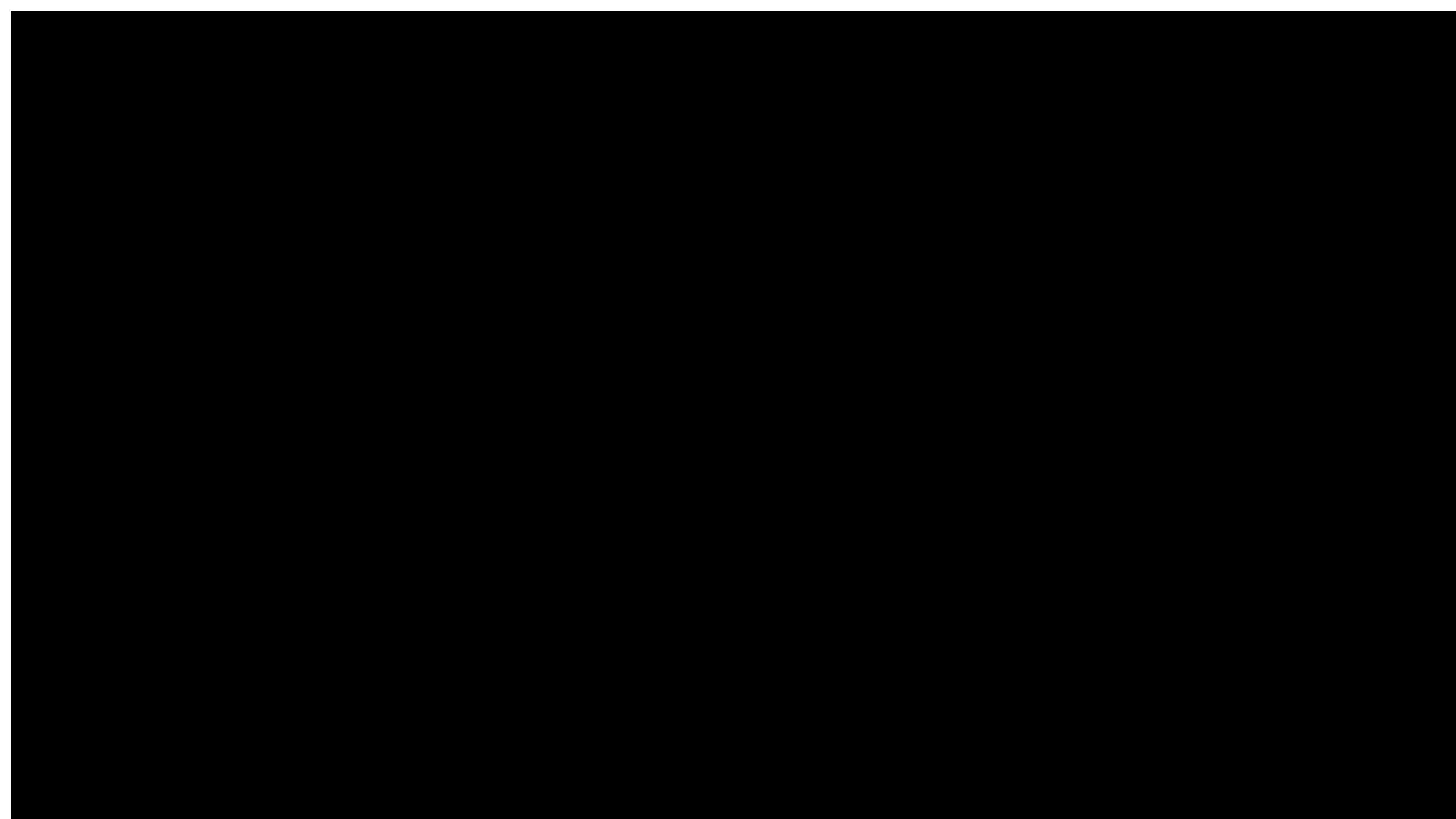

Lynga

Bygg lokal entrepenørkompetanse !!

Oppsummering

- Avklar status og flaskehalser
- For- og etterundersøkelser
- Be om hjelp
- Avklar elveierlagets rolle
- Kombiner tiltak og kunnskapsformidling
- Tenk involvering og dialog
 - Påvirker
 - Myndigheter
 - Grunneier
 - Skole/ frivillige/ jeger og fisk
- Legg planer for oppfølging og vedlikehold
- Lag gode sluttrapporter

Takk for oppmerksomheten!

E-post: torstein@gaula.no

Telefon: 90597904

